

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија поставити:

за начелника друге класе среза расинског Љубисава Т. Грковића, начелника исте класе среза заглавског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза таковског Радомира Новаковића, секретара исте класе начелства округа смедеревског по службеној потреби;

за начелника друге класе среза космајског Петра Миљевића, секретара исте класе начелства округа крагујевачког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза заглавског Николу Ст. Вељковића, писара прве класе Министарства унутрашњих дела;

за секретара друге класе начелства округа смедеревског Милана Пантелића, начелника исте класе среза таковског, по службеној потреби;

за секретара треће класе начелства округа крагујевачког Милорада Петровића, полицијског писара прве класе Управе вароши Београда;

за полицијског писара прве класе среза врачарског Младена Банића, полицијског писара исте класе среза посавског, округа београдског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе Управе вароши Београда Душана Живојевића, полицијског писара исте класе среза гружанског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза маџванског Милутина Д. Тадића, полицијског писара исте класе среза поцерског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза посавског, округа београдског, Љубомира Марковића, полицијског писара исте класе среза качерског, по молби;

за полицијског писара треће класе Управе вароши Београда Милована Чолића, полицијског писара исте класе среза врачарског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза јасеничког, округа смедеревског, Владимира Тазића, полицијског писара исте

класе среза беличког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза беличког Михаила Ж. Мијушковића, полицијског писара исте класе Управе вароши Београда, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза јадранског Живојина Радовића, полицијског писара исте класе начелства округа подринског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза качерског Михаила Димитријевића, свршеног правника; и

за полицијског писара треће класе начелства округа ваљевског Драгољуба Црнчевића, свршеног правника.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. новембра 1910 г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија поставити:

у Министарству Унутрашњих Дела:

за писара треће класе Светољуба Ђ. Гајића, писара четврте класе истога Министарства; и

за писара пете класе Косту Ј. Симића, практиканта истога Министарства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 10. новембра 1910 г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, а по саслушању Министарског Савета решено је:

да се Атанасије Црвенић, полицијски писар друге класе среза лесковачког, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. новембра 1910. г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, а на основу чл. 6. закона о местима, решено је:

да се место Чукарица, које долази у састав општине жарковачке, у срезу вра-

чарском, по изјављеној жељи његових становника прогласи за село под називом „Чукарица“.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 5. новембра 1910 год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Овако, у главном, треба схватити и §. 656. нашега Грађ. Законика, што значи да, код нас, купац може положити куповну цену све дотле док продавац није тражио раскид уговора. Неактивност продајчеву, у овом погледу, треба тумачити у том смислу да он жели да уговор одржи у снази, то јест да жели да се уговор изврши. И овакво тумачење ђутања продајчевога је основано: пошто се уговори праве зато да се испуне, зато да уговарачи добију оне економске користи које су се, приликом закључења уговора, имале у виду, сасвим је природно и логично пасивност продајчеву, после рока за исплату продајне цене утврђенога, интерпретирати пре у смислу одржања него раскинућа уговора.

Ситуација се, међутим, мења, ако је, противно овој претпоставци која ће, несумњиво, у већини случајева бити тачна, продавац манифестовао своју вољу да се користи правом које му даје § 656. Грађ. Зак., то јест да тражи раскид уговора. Одмах да приметимо да, слично оном што смо видели у француском праву, продавац ту вољу мора манифестовати тужбом поднесеном суду, па да се може рећи да је он, између она два права која су му стајала на расположењу према §-у 656. Грађ. Зак., изабрао оно друго, то јест право на раскид уговора.

Али ми даље од овога не бисмо смели ићи; поименце, од онога тренутка када продавац подигне тужбу за раскид уговора, купац нема право више на полагање цене. Може само бити говора о томе: да

ли не треба још тражити и то да је тужба продавачева предата на одговор односно саопштена туженоме купцу (§ 104. и § 13.), питање у чије расправљање ми овде не можемо улазити.¹⁾ § 656. вели да продавац, кога купац није измирио, има право „продају покварити“, и то право он врши подизањем тужбе. Законодавац не тражи да је судска одлука, којом је захтев продавачев уважен, постала извршном. Продавац је, самим подизањем тужбе, уговор раскинуо, и судска одлука, која по правилу, и иначе, има само декларативно (а не стваралачко) дејство: то јест она само констатује да је продавац раскинуо уговор, раскид на који је он, то претпостављамо, имао право. Према томе, купац не би могао, као што би му то право дали француски јуристи, положити куповну цену за време трајања спора, све док одлука, о раскиду уговора, не би постала извршном, ово тим пре што, у нашем праву, суд не би имао власт дати купцу, и поред тога што је продавац тражио раскид уговора, један нов почек за полагање цене, власт коју чл. 1184. Франц. Грађан. Зак. признаје француским судовима.²⁾

Ово што смо до сада казали, односно момента до кога купац који је у доцни може положити цену, за обичан уговор о продаји и куповини, имамо сада да применимо и на јавну продају. Купац има правне могућности да положи излицитирану цену све дотле док извршна власт не одреди, по §-у 484., нову продају. Одредивање нове продаје од стране власти, која је, као што знамо, овде пуномоћник поверилаца који су тражили принудну наплату и дужника,³⁾ еквивалентно је оној тужби за раскид уговора на коју, по § 656. Грађ. Зак., има право неплаћени продавац код обичнога уговора о продаји и куповини. Све до тога момента купац може излицитирану цену положити: као год што се, код обичног уговора о продаји и куповини, узима да неизмирени продавац, који није још тражио раскид уговора, прећутно хоће да уговор у снази одржи и пристаје да га купац, и после рока одређенога за исплату куповне цене, измири, исто тако треба узети да и извршна власт, тиме што, по истеку онога рока од шеснаест (три) дана, не одређује другу продају, даје на знање купцу на лицитацији да он има још времена да излицитирану цену положи.

¹⁾ Принципи је да, када закон само једнострано изјављеној вољи даје правно дејство, као што је овде случај, та воља, да би то дејство произвела, треба да је саопштена ономе према коме она има да дејствује: за овога се не може казати да је нека воља манифестована, изјављена, за коју он не зна. За њега је таква воља исто што и неисказана мисао, намера.

²⁾ Наравно, да би продавац могао, и после подигнуте тужбе за раскид уговора, примити цену од купца и тако уговор одржати у снази, али он то може а не мора чинити.

³⁾ У истом смислу, то јест да је, код јавних продаја, власт извршна пуномоћник поверилаца (односно дужника), М. Стојановић, у његовој напред наведеној расправи: *Јавна продаја непокретности и обавеза купца на тој који цену не положи*, и Мих. Талић, у његовој студији: *О одговорности купца за накнаду штете код јавних продаја* (у Архиву за Правне и Друштвене Науке, год. 1906., св. од 25. Марта).

Оваква солуција је, по нашем мишљењу, несумњиво тачна све дотле док још није протекао онај рок од месец дана у коме је извршна власт, по §-у 484., дужна одредити нову продају, за случај да купац није, у року у §-има 483. и 507. означеним, исплатио излицитирану цену. Законодавац је, у §-у 484., дао овлашћење извршном органу да може, по истеку тога рока од шеснаест (три) дана, чекати купца, за измирење излицитиране цене, још један месец дана, овлашћење које веже и повериоца и дужника (продавца на јавној продаји), јер, као што смо то већ приметили, овде имамо један пример законског пуномоћства, дакле таквог пуномоћства чије границе не постављају пуномоћник ни властодавац већ сам законодавац. Наравно, да извршни орган може тај рок од месец дана, у коме купац још може излицитирану цену положити, смањити, одређујући нову продају пре његовога истека: § 484. поставља само максимум времена које сме протећи од истека онога рока од шеснаест (три) дана до одређивања нове продаје, максимум који извршна власт може али не мора исцрпити.

Сумњив је, пак, овај случај: онај рок од месец дана протекао је а власт извршна још није одредила нову продају. Да ли и тада купац има право да положи излицитирану цену? На овај случај ћемо се мало ниже вратити.

б.^о Друга продаја је одређена. Пошто купац није у овом року од шеснаест или три дана положио излицитирану цену, извршна власт је, било у року од месец дана по истеку тога рока (§ 484.) било доцније, одредила нову продају. Ми смо горе већ казали да, после одређене друге продаје, купац нема више права да положи излицитирану цену и да купљено добро за себе сачува: ово ће сада отићи другом, највећем понуђачу на новој лицитацији, ако, то јест, он своју обавезу испуни.

Ову солуцију нисмо дали нити дајемо на основу одредаба Грађ. Судског Постапка, јер је овај Законик овде и сувише непотпун. Ми смо њу, подсећамо, дали, и дајемо је, на основу Грађ. Законика, а специјално на основу §-а 656., узимајући да је одређивање нове продаје еквивалентно тужби за раскид уговора и да оно има, у погледу питања којим се овде бавимо, исто правно дејство.

Овако је, у главном, и у Аустријском Праву. О поновној продаји (Wiederversteigerung) говоре §§-и 154. и 155. Exekutionsordnung-a од 1896. год., и од та два прописа први, § 154., вели да, ако купац не положи на време и пуноважно („rechtzeitig und ordnungsmässig“)¹⁾ излицитирану цену, одредиће се, на захтев заинтересованих, нова продаја на трошак и ризик небрижљивог купца, т. ј. купца на првој продаји („auf Kosten und Gefahr des säumigen Ersteher“). Али овај купац може платити цену коју је понудио и тако поновну продају задржати и одстранити све дотле док не истекне рок за жалбу против одлуке судске којом се одобрава друга продаја („Die Wiederversteigerung unterbleibt, wenn der säumige Ersteher vor Ablauf der Frist zum Rekurse gegen die Bewilligung der Wiederversteigerung die rückständigen, durch Barerlag zu berichtigenen Meistbotsraten samt Zinsen bei Gericht erlegt“). Међутим, када одлука судска о одобрењу нове продаје постане извршном, тада, вели даље исти § 154., прва продаја губи своју важност („Mit Rechtskraft der Bewilligung der Wiederversteigerung verliert die erste Versteigerung ihre Wirksamkeit“), што значи да, после тога момента, купац на првој продаји не може више положити излицитирану цену.¹⁾

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Ж. Перих

Полицијска техника на универзитету у Лозани

(СВРШЕТАК)

Од свију побројаних предмета најважнија је, разуме се, Полицијска Техника у ужем смислу, која обухвата највећи, најзанимљивији и најпрактичнији део полицијско-техничких студија. У обим њеног теоријског и практичног изучавања и испитивања спада:

а). *Историја злочинаца*: њихово регрутовање, њихов живот, њихове особине, навике и обичаји, начини њиховог рада, њихова оруђа, њихов језик (арго) и т. д.;

б). *Подела и удружења злочинца*: професионални и случајни, специјалисте професионалних злочинаца, интернационална удружења (банде), апаши, камора, мафија, моноар (у Америци) и т. д.;

в). *Криминалитет*: теорије о злочинима, италијанска школа (критичка студија), криминалитет малолетника и његови узроци (пропадање фамилијарног живота по већим варошима, ослабљење дисциплине, недовољан надзор у школи, радионици, на улици и т. д.), ослабљење репресије у опште и т. д.;

г). *Специјално обележје важнијих и чешћих кривичних дела*: убиства (све врсте), пожар, фалсификати, преваре, крађе (све врсте), утаје и т. д.;

д). *Идентификовање злочинаца и предмета кривичних дела*: фотографија обична и судска, живе слике, боја очију, особени знаци (физички недостаци, белеге, посекоктине, тетовирани и професионални знаци, етничке и антрополошке особености), антропометријско мерење,²⁾ дактилоскопија и психичка идентификације по методи Ото-ленгијевој;

¹⁾ Die Exekutions-Ordnung, S. 362 а 364, Manz'sche Gesetz-Ausgabe, Sechstes Band, Dritte Abteilung.

²⁾ Антропометријско мерење обично се, бар код нас, идентификује са целим системом Бертилоновим,

б) *Топографско и фотографско испитивање места злочина*: увиђај, скицирање плана, фотографисање (метричка фотографија), откривање и фиксирање видљивих и невидљивих трагова и отисака оруђа, ногу, прстију, крви и т. д.

в) *Испитивање леша и утврђивање идентитета непознатих лешева*;

ж) *Испитивање и поређење сумњивих и лажних докумената, банкнота, печата и сва полицијско-судска вештачења у опште*;

з) *Методично вођење истрага*: прибрана података на месту злочина, лешу, предметима злочина, помоћу сведоцаба, и личних обавештења; реконституисање сцене злочина; анализисање прикупљених података и формирање хипотеза; испитивање окривљеног, и

ј) *Организација криминалне полиције*.

Теоријско и учаванье *Полицијске Технике* у теспој је вези са практичним радовима у нарочитим лабораторијумима, или боље рећи оно је немогуће без ових. Полицијско-технички лабораторијуми, по тврђењу др. Рајса, помоћници су полиције и суда, а задатак им је да помоћу научних метода — међу којима фотографија заузима врло важно место — на месту извршеног злочина, помоћу свог стручног персонала, изнајде и констатују све материјалне трагове који могу, услед примене научних метода, довести до проналаска кривца; даље: да идентификују творце злочина или преступа помоћу свију врста отисака; да откривају фалсификате и лажне модификације на документима свију врста и, најзад, да врше сва полицијско-судска вештачења у циљу изнајдења материјалне истине.

Полицијско-технички лабораторијум у Лозани постоји још од 1892 г. и њиме, разуме се, управља д-р Рајс, као професор Полицијске Технике. Лабораторијум је потпуно модерно уређен и снабдевен свима потребним апаратима: *фотографским* (1 обичан и 1 Бертилонов метрички апарат за снимање места злочина и лешева, 1 за увеличавање, 1 за обична снимања, 1 за снимање докумената и 1 ручни), *микроскопом*, за *микрофотографију*, *стереоскопију* и *пројекцију*, и материјалом за откривање и фиксирање свију врста отисака, међу којима су најделикатнији невидљиви отисци прстију. Уз ово, разуме се, иду врло лепо уређен *криминални музеј* и *савремена стручна библиотека*.

а то је скоро погрешно. Идентификовање по Бертилоновом систему никад се не врши по мерама, већ на основу *живих слика* и *особених знакова*, а мере служе само као помоћно средство за *класификацију* испуњених картона. На практичну вредност и циљ Бертилоновог система апсолутно је без утицаја да ли ће се картони у будуће класифицирати по антропометријским мерама или по отисцима прстију — што у последње доба многи предлажу — или и по једнима и по другима што би, по мишљењу д-р Рајса, било најбоље и најсигурније. Опште је мишљење свију радника на пољу идентификације, да се ово питање дефинитивно расправи на једном међународном конгресу, и то ће по свој прилици ускоро бити. Несумњиво је, међутим, да нова метода идентификације, или боље рећи класификације, не може бити без живих слика и описа помоћу особених знакова, а они су суштина Бертилоновог система.

Д-р Рајс је званични вештак (експерт) за кантон Вд (Vaud), и као такав излази на лице места приликом сваког важнијег злочина, испитује и констатује што је од користи по истрагу, па о свему подноси надлежној власти писмен рапорт, у коме излаже своје опсервације и, махом, означаје правац истраге.

Материјални трагови, откривени и фиксирани на месту извршеног злочина (отисци ногу, прстију, оруђа и т. д.) испитују се и изучавају у самом лабораторијуму, а резултат овог истраживања, који често доводи до идентификовања злочинца, саопштава се надлежној власти у детаљном и мотивисаном рапорту, уз који се обично прилажу и потребне фотографије и микрофотографије, или у гипсу изливени отисци ногу и осталих трагова.

Поред овога, а у својству званичног вештака, г. Рајс у своме лабораторијуму врши важнија полицијско-судска вештачења за целу Швајцарску, а по некад и за иностранство (нарочито кад је у питању вештачење лажних докумената и новчаница). Од ових вештачења најобичнија су и најчешћа: упоређење и вештачење сумњивих или лажних рукописа лажних новчаница, печата и т. д.; вештачење експлозива, оружја и оруђа, испитивање крвних мрља, отровних материја и тако даље.¹⁾

У надлежност г. Рајса, као директора полицијско-техничког лабораторијума, спада још и идентификовање непознатих лешева, при коме се он служи својом сопственом методом да би лешу што више дао из лед живе личности.

Као што се из овога види, радови који се обављају у једном полицијско-техничком лабораторијуму веома су важни и разноврсни, те стога захтевају, бар од шеза лабораторијума, многобројна и специјална знања. Њихова практична корист међутим, неоспорна је и, као таква, нарочито истакнута на већ поменутом туринском конгресу.

Трошкови око инсталисања једног добро уређеног полицијско-техничког лабораторијума износе до 8000 динара.

* * *

Поред универзитета у Риму и Лозани Полицијска Техника предаје се, истина у мањем обиму, у нарочитим полицијским школама које, као што смо поменули, постоје готово у свима већим центрима, и које су се до сада показале као веома практичне и корисне. Тако се у Паризу, а у Бертилоновом одељењу за идентификацију већ годинама обучавају полицијски органи у систему идентификације, а од 1908 год. у париској префектури установљен је нарочити курс за млађе истражне органе.

У Мадриду је нарочитим декретом установљена (1903 године) криминолошка

²⁾ Од нарочитог је интереса једно вештачење помоћу *живих слика*, које је г. Рајс извршио прошле године, и у коме је, по позиву суда, испитивао *сличност* између једног малог детета и ванбрачног му оца. На основу детаљне анализе саставних делова лица, а нарочито уха, г. Рајс је констатовао велику *релативну* *сличност* између оца и детета. Вештачења ове природе још су нова и у пракси врло ретка, али многи стручњаци проричу будућност.

школа у којој се, поред идентификације, изучава још Кривично Право, Криминологија, Криминална Антропологија ит.д.

Специјална предавања за полицијске органе још постоје у Лондону, Петрограду, Берлину, Бечу, Вукурешту, Копенхагену, Кристијанији, Стокхолму, Брислу, Лијежу, Њујорку, Аргентини, Бразилији, Чили па, најзад, и у Цариграду.¹⁾

Што се тиче личности, које треба да буду упознате са Полицијском Техником, ево шта о томе вели д-р Рајс:

„То су, сасвим природно, на првом месту, специјални вештаци, који имају дужност да помажу истражну и полицијску власт у њиховим истрагама...“

Извесни одељци Полицијске Технике, нарочито они о идентификацији и траговима, потребни су полицијским агентима, чија стручна спрема, нарочито ових у служби сигурности, мора бити савршена и потпуна ако желимо да у борби са злочинцима имамо успеха.

Најзад, то су будуће судије, истражне судије, па чак и адвокати, који ће имати нарочите користи од изучавања Полицијске Технике. Ми никако не претендујемо да од њих створимо специјалисте, способне за вештачења према свима правилима науке, али желимо да им покажемо свет који ће имати да суди, оптужују или бране у својим будућим каријерама. Ми ћемо их упознати са начином рада разних категорија злочинаца да би, још у самом почетку, знали пут којим треба ићи да би открили злочинца. Упознавајући се са разним методама за откривање фалсификата, будући судија или истражни чиновник биће у стању да контролише рапорт вештака, кога је сам одредио да му открије материјалну истину, и знаће колику вредност треба поклонити овом рапорту. Исто тако и адвокат имаће интереса да оцењује резонавање вештака специјалисте, а он ово неће моћи чинити ако не буде упознат са принципима научних метода вештачења у области Полицијске Технике.

Судје, истражни чиновници и адвокати на овај начин знаће кад треба да се обрате вештаку за помоћ и са колико изгледа на успех. Знања полицијске технике веома су корисна — ми чак велимо неопходно су потребна — будућим људима од закона.²⁾

Као што је већ познато, од наших истражних полицијских органа не тражи се никаква стручна спрема, а до пре неколико година није се тражила ни најмања општа спрема. Са врло малим изузетком код нас се, нарочито у унутрашњости, истраге још воде шаблонски и без икакве методе, а о каквој примени савремене Полицијске Технике већ и да не говоримо. Не треба се, према овоме, ни мало чудити, што је од 20.000 најтежих кривичних дела (убиства, детоубиства, покушаји убиства, разбојништва, паљевине, злона-

¹⁾ Писац ових редака, бавећи се неколико дана у Цариграду марта месеца ове год. имао је прилике да лично прегледа тамошњу сталну полицијску школу, и био је необично изненађен њеним устројством и резултатима које је за кратко време постигла.

²⁾ Les méthodes scientifiques dans des enquêtes judiciaires et policières, 1906.

мерни поништаји туђих ствари и опасне крађе), колико их је извршено у времену од 1905. до 1909. год. закључно, пронађено свега 9700, дакле мање од половине (48%). Кад се, међутим, има у виду, да су од овог броја пронађених криваца судови ослободили најмање једну трећину, онда излази да се код нас проналази и кажњава једва 30% извршилаца најтежих злочина, а то је не само страшно већ и жалосно. Нећемо објашњавати шта ово значи — јер то и лајци знају — али зато истичемо ову цифру као најбољи доказ за наше тврђење: *да је неопходно потребно да се једном и код нас почне поклањати озбиљна пажња стручном образовању истражних органа и модерном уређењу службе јавне безбедности.*

Лозана, октобра 1910. год.

Д. Ђ. Алимпић

„АДМИНИСТРАТИВНА УПОТРЕБА ОРУЖЈА

ОРГАНА ЈАВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ И ВОЈСКЕ с нарочитим погледом на права Аустрије, Пруске, Средње Немачких Држава, Енглеске, Француске и Италије*.

од

Д-ра Аугуста Вилфлинга.

(НАСТАВАК)

1. На питање, да ли у свима случајевима казниности отпора извршни орган треба да буде овлашћен на употребу оружја, ваља одговорити негативно; јер код оцењивања употребе оружја долази се на — административно-правним прописима регулисану — радњу извршног органа противу онога који врши отпор, а код тога питања напротив на — оцењујући је казнено-правно — радњу онога који врши отпор према извршноме органу.

При испитивању одговара на питање, да ли је учињена употреба оружја била оправдана или не, истичу се две групе случајева.

а) Отпор противу извесне службене радње био је забрањен. При том је свакако оправдана употреба оружја, ако су остали услови постојали, дакле да је извршни орган ради савлађивања отпора био овлашћен на употребу оружја. Ту не одлучује, да ли је извршни орган у погледу својства службене радње био добре намере или не.

б) Отпор је био допуштен. При том никако не излази то, да је употреба оружја била противуправна; она се шта више може оправдати добром намером извршног органа.

Но и ако се у модерним казним законима ограничава само на кажњавање активног отпора, а проста непослушност остаје некажњена, ипак има много случајева, у којима је казниност из основа искључена, а употреба оружја допуштена.

Криминалисте сматрају да треба извинити казниност прости непослушности или пасивног отпора баш за то, што је у тим случајевима за савлађивање непослушности довољна примена јачих физичких сила. Кад н. пр. сакупљена маса

света не послуша наредбу да се растури и остане стојећи (држи се чисто пасивно) такво држање у већини позитивних закона причињава могућност употребе оружја, јер се у томе једва сме да сагледа злочин побуне.

У осталом пак казнено-правно спорно питање, да ли и у колико тако звани пасивни отпор причињава злочин отпорности, са свим је незнатне вредности за оцену правичности административне употребе оружја.

2. По правилу у нормама које се дотичу административне употребе оружја не налази се изрична правна квалификација отпора, за чије је савлађивање допуштена употреба оружја; тако исто изрично није прописано, да принудна радња мора бити правна тужбена радња, али то произлази из саме природе службе која је поверена извршном органу. Према томе провласе ови услови за правилну службену радњу у смислу права употребе оружја:

а) извршни орган мора за принудну радњу да буде надлежан у погледу места и саме ствари;

б) ко има принудну заповест да изврши не сме повредити апсолутну законску забрану;

в) интервенција органа везана је при том за такве услове, чије објективне границе нису већ у закону повучене, чије је оцењивање остављено више одмерењу самог органа. У тим случајевима извјава се заблуда у стварним условима, ако само није грубо нехатна.

У сваком случају није допуштена употреба оружја, кад извршни орган свесно хоће принудно да изврши неосновану службену радњу, за коју је он иначе по себи надлежан у погледу места и саме ствари. Свакако, да ће у таквим случајевима бити тешко прибавити доказа о томе, да је извршни орган неправилно поступао.

Питање, у колико треба да буде ограничено слободно одмерење чиновника, не сме се мешати са питањем, да ли се он налазио у заблуди о условима употребе оружја. Заблуда органа може се односити на законом нормиране услове, и на такве случајеве, који по његовом сопственом одмерењу изгледају као услови за правичност. Превари ли се орган у последњем, онда је радио у сфери одмеравања, и — због заблуде — оправдава се; није ли пак у заблуди, огреш ли се нпр. о које правило у свом одмерењу, ма да је био уверен о нецелисходности или неправилности своје радње, свакако да се не може оправдати за евентуалне последице своје радње (употреба оружја).

3. Према особама које беже.

Међу гледиштима о употреби оружја према бегунцима обично су са свим различито сачињене норме које се тичу административне употребе оружја; тако је исто и у литератури. Нарочито су различите повластице појединих родова органа јавне безбедности. Те повластице имају само једну ствар заједничку, да је особа која бежи објекат употребе оружја,

која у осталом на најразноврсније начине може бити *правно* основана.

У неким случајевима оправдане употребе оружја лежи у нужној одбрани или у савлађивању отпорности, н. пр. кад бегунац прети животу органа који га спроводи, или кад се силом хоће да истргне од страже и т. д.

Изузимајући те разлоге оправдању употребе оружја, по појединим позитивним нормама употреба оружја да се замислити још и овако:

1) да спречи бегунаца притвореника у опште, а нарочито тешког злочинца, у продужењу бежања; све једно је, да ли се ту има посла са личностима које су сами спроводни органи потерали као кривце или су они већ притвореници и као такви предати органима од стране надлежне власти;

2) према особама које беже, које још нису притворене, или су извршиле какав злочин и ухваћене на делу, или за њима постоји потерница због каква злочина; у таквим случајевима употреба оружја служи за то, да омогући притварање личности која бежи;

3) према особама које беже, које нису притворене, и нису тражене због каквог злочиног дела, али које изгледају сумњиве да имају намеру да изврше какво казнимо дело (н. пр. кријумчарење, утирање или оштећење војних добара), или изгледају да су непријатељски расположене; ту у првом реду долазе случајеви употребе оружја према личностима, које под извесним околностима не реагирају на позив органа јавне безбедности, већ продужују свој пут или се надају у бегство.

* * *

Други одељак овога дела говори: о органима јавне безбедности који су овлашћени на употребу оружја и о њиховом праву на административну употребу оружја.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Д. В. Банић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

ПОКУШАЈ ОДРЕЂИВАЊА ПОЈМА

од

Д-ра Аугуста Миричке

јавног редовног професора права на чешком универзитету у Прагу

(НАСТАВАК)

За цело пада у очи, да речена дужност одговорног уредника да испитује садржину штампаног списка у казнено-правном погледу, без обзира на велики законном придати јој значај, није изречена *expressis verbis* ни у самом закону о штампи ни иначе гдегод, него да се она тек мора изводити из других законских прописа. И то може се ова дужност контролисања дедуцирати само из законских одредаба о небрижљивости у области права о штампи, па и то на начин, који не задовољава особито. Јер кад на пр. садашње аустријско право у чл. III. зак. од 15 октобра 1868. № 14 Rg. Bl.

одређује, да је одговорни уредник „одговоран због занемаривања оне пажње, која би, да се по дужности применила, учинила да кажњива садржина у штампани спис не уђе“, онда је јасно, да ова одредба ипак претпоставља речену дужност одговорнога уредника да испитује садржину штампаног списка у казнено-правном погледу и исту дужност дакле пређутно налаже, али да мера ове дужности није у закону ни на који начин одређена.¹⁾ Исто то несумњиво важи о § 21. немачког закона о штампи, по коме одговорни уредник, у случају кад садржина штампаног списка чини биће кажњиве радње, потпада под казну због небрижљивости, ако не докаже да је, као што му је била дужност, био пажљив или не докаже околности, услед којих је овака пажња била немогућа.²⁾ Не стоји другачије ствар ни у погледу одредбе аустријскога владинога пројекта (§ 31), у коме се због небрижљивости у штампању прети казном одговорном уреднику „који је пренебрегавањем у дужности стављене му пажње омогућио састављање, публиковање или растурање једнога штампаног списка, чија садржина заснива биће једнога злочина или престапа“.

Из самога факта, што је изашао штампани спис кажњиве садржине, не даје се — као што се овде онде у пракси дешава — без ичег даљег закључивати, да је одговорни уредник своју горе означену дужност занемарио. То би значило подметати му и случајни успех, док међу тим казна претпоставља, према основној максими кривичнога права, кривицу, дакле у најмању руку немарљивост, једно начело, које зацело захтева потпуно поштовање и у погледу законских одредаба, које се тичу т. зв. немарљивости у области права о штампи.

А не би ни то било правилно, да се одговорном уреднику, као што се то такође овде онде дешава, просто приписује дужност да цео рукописни материјал, одређен за сваки поједини број, прочита пре штампања, и чак можда још једном цео штампани спис после штампања, последње да би се уверио, да није у лист штогод кажњиво ушло без његовога *imprimatur*. То би при већим дневним листовима прелазило границе физичке могућности.

Одговорни уредник нема у погледу испитивања садржине штампаног списка у казнено-правном погледу за цело ни-

какве друге дужности, него да све оно чини, што се може захтевати од једног савесног одговорног уредника према редовном току редакцијских послова с обзиром на обичаје, који у опште постоје у новинарству, а и у погледу на особите прилике дотичнога листа, у колико исте не прекорачују границе нормалнога. Ако је одговорни уредник ове дужности испунио, онда се он због немарљивости са гледишта права о штампи не може ни онда узимати на одговор, ако је у лист штогод ушло, што је казним законом забрањено.

Према овом становишту за цело би се имао ценити и случај, кад би садржина кога штампаног огласа чинила неку кажњиву радњу. Овде би се одговорни уредник имао ослободити одговорности кад би доказао, да је службенику, коме је примање и испитивање огласа поверено а против чије поузданости није било основа сумњати, дат налог да у сумњивим случајевима дотичне врте тражи да одлучи одговорни уредник.

Али — да се вратимо после овог малог одступања нашем правом задатку — дужност испитивања садржине штампаног списка у казнено-правном погледу, о којој је реч, није једина дужност одговорнога уредника. Њему обично додељују закони о штампи још и друге задатке, тако поглавито дужност да се стара за уредно штампање исправака и званичних саопштења, који су послати периодичном штампачом спису ради обавезног публиковања (§ § 19—22 аустр., § § 10 и 11 немачког зак. о штампи). Међу тим кад је одговорни уредник одговоран за уредно публиковање ових написа, онда је он несумњиво и за то позван, да исте ради овога циља прима. Из овога следује, да је нетачно мишљење оних, који тврде, да се одговорни уредник поставља тек издавањем сваког појединог броја и баш само за овај број својим именовањем на истом, пошто се према реченом шта више као потребно показује, да постоји одговорни уредник и за све време између издавања појединих бројева. А ово пак указује на то, да закон сматра функцију одговорнога уредника за трајну и при овоме полази од остављања истог као сталнога службеника подузетника новина.

V.

Ако се сада према казаноме постављање одговорнога уредника има сматрати као конститутивни појамни елемент, то онда отуда не би још никако следовало, да поред тога не би то својство конститутивног момента могло припасти још и једној другој чињеници, или, другим речима, да од испуњења још једне даље претпоставке не би могло зависити, да ли је ко одговорни уредник у смислу закона.

Такву једну претпоставку могла би поглавито чинити претходна пријава одговорнога уредника власти и његово именовање на штампаном спису.

Можда сва законодавства, којима је позната установа одговорних уредника, садрже пропис, да име одговорнога уредника има бити назначено на сваком по-

једином броју периодичнога штампаног списка. Поред тога наређује се по негде, да се име одговорнога уредника има пријавити надлежној власти још у напред, једновремено са прописаном пријавом о намери да се издаје периодични штампани спис. Тако је то поглавито у виртембершком закону о штампи од 30. јануара 1817. године, односно у уредби од 24. децембра 1864, у саксонском закону о штампи од 18. новембра 1848, и у садашњем аустријском праву. (Исто се то наређује и у француском закону о штампи од 29. јула 1881 године у погледу на *gérant-a-responsable*).

Да се именовању одговорнога уредника на штампаном спису самом по себи, т. ј. без обзира на његово постављање, не може приписати значај конститутивног елемента, било је већ горе (под I бр. 1) говора приликом излагања дотичног учења, које заступају Schwarze и остали. Али означеном моменту не може се признати својство конститутивног елемента ни поред остављања одговорнога уредника, као што тврде von Liszt и његове присталице (в. горе под I бр. 3). Ово већ зацело следује из практичних конзеквенца, којима ово учење води. Јер ако би законски квалитет одговорнога уредника зависио сем од његовога постављања још и од његовога именовања на сваком броју штампаног списка, онда би следствено намерно неозначавање имена одговорнога уредника на једном броју, или намерно означавање другог ког лица, које можда чак и не постоји, морало учинити, да лице, које је фактички примило на себе одговорно уредништво, не би било одговорни уредник у смислу закона, да оно дакле не би ни имало законске дужности једнога одговорнога уредника и с тога дакле не би могло ни бити узимано на одговор због неиспуњења истих дужности. Ипак ове правне последице морале би неизбежно и у оном случају наступити, кад би на штампаном спису само из непажње било означено име кога другог лица. Према томе дакле могао би штампар, а зацело и последњи шегрт штампарски, за час лишити постављенога одговорнога уредника овога својства, па дакле и ослободити га са тиме везаних законских дужности, нарочито његове особите одговорности, ма да би ова последња у датом случају била потпуно заснована (на пр. кад би одговорни уредник намерно пропустио штампати коју исправку, или кад би, противно закону, стављао примедбе на исправку власти).

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Превео

Д-р Д. Аранђеловић.

СУДСКА ПОЛИЦИЈА У ФРАНЦУСКОЈ

(НАСТАВАК)

Ако је деликт *flagrant*, државни тужилац, који је у принципу само једна страна која гони, сједињује привремено власти гоњења власт ислеђења: он замењује судију у актима ње ове дужно-

¹⁾ Овај би се недостатак могао може бити тиме отклонити, да се, као и одлука Касационога Суда од 26. јануара 1894 Збир. Бр. 1742, речена дужност одговорнога уредника ближе одреди као „дужност упознати се са садржином штампаног периодичнога списка, који он уређује, и то у погодном време, те да би, ако би било потребно, с успехом могао спречити штампање односно растурање кажњиве садржине“. Ипак овај захтев иде у овој општности сувише далеко, као што ћемо видети.

²⁾ Нешто одређеније у горе означеном погледу гласно је додатак, који је предложила мањина комисије рајхстага, али који није примљен. Према овом предлогу имало је кажњавање одговорнога уредника онда да буде искључено, кад се — сем случаја доказивања писца или пошиљача покаже „да њему не пада на терет занемаривања пажње, коју он треба да показује при уредном вођењу послова“. Упор. Goldt. Archiv B. 22 S. 193.

сти; он може дакле да изађе на лице места, да саслуша сроднике и суседе, да састави протоколе, да ухвати привремено оптужене и да приступи најпосле сумарно најхитнијим актима припремног поступка.

Ако деликт није *flagrant*, атрибуције државног тужиоца врло су ограничене.

Казали смо да по члану 22. зак. о крив. поступку прокуратори републике имају дужност истраживања и гоњења свих деликта чије суђење припада судовима за преступна дела и кривичним судовима. Ако прво од ових овлашћења не припада искључиво њему; друго припада само њему самом; он једини има дужност да гони. Гоњење (*la poursuite*) се састоји из свих захтева које он у сваком предмету, по члановима 47. 53. 54. 61. 64. и т. д. зак. о кривичном поступку упућује суду.

Али шта је то право истраживања? каква овлашћења оно даје државном тужиоцу? Истраживање злочина и преступа претходи свима актима, не само суда, него саме судске полиције. Оно конституише прву обавезу коју закон налаже свима агентима судске полиције. Она се састоји не само у констатовању нарушења, у колико је њихова егзистенција откривена, него и у трагању за нарушењима која су могла бити учињена, да се ухвате хватањем трагова нарушења. Ова је обавеза општа, кад се не везујући се ни за какво нарочито дело, резимише у овоме вечном трагању које су дужни да врше непрестано у свом ресору сви органи судске полиције. Она је специјална кад се примењује на овај или онај деликт који означавају каква достава, тужба или ма какав глас. У првом случају, она се манифестује актима надзора; у другом трагањем, било чисто административним, било судским, ако има томе места. Право истраживања у рукама државног тужиоца, обухвата дакле све акте надзора и администације којима се одаје сваки прокуратор републике у свом ресору, било да констатује да никакав озбиљан деликт не умакне његовој акцији, било да осигура гоњење свих ових дела која су му означена да су учињена.

Праву истраживања, државни тужилац сједињује право примања достава, тужби, протокола и свих аката који имају за предмет да открију егзистенцију каквог злочина или деликта. Члан 18. зак. о крив. поступку прописује да му се морају доставити за осам дана сви протоколи шумских чувара. Члан 20. прописује: да му морају бити достављени протоколи пољских чувара општинских и других, кад се тиче каквог деликта који је такве природе да заслужије казну за преступ. Члан 29. додаје: »свака конституисана власт, сваки чиновник или јавни службеник који би при вршењу своје дужности сазнао за какав злочин или преступ, биће дужан да одмах извести о томе прокуратора републике код суда у чијем је ресору овај злочин или деликт био учињен, или у коме би се окривљени могао наћи, и да преда овоме магистрату сва извешћа,

»протоколе и акта која се на исти односе«. Члан 30. распростире ову обавезу и на просте грађане али само кад се тиче тежих дела: »свако лице које би било сведок каквог атентата било против јавне сигурности, било на живот или својину каквог лица, биће дужно такође да извести о томе прокуратора републике, било у месту злочина или преступа, било у оном месту где би се окривљени могао наћи«. Чланови 31. и 64. прописују да се доставе и тужбе упућују прокуратору републике који је сам надлежан да их редигује ако се захтева. Члан 55. прописује да ће: »помоћни службеници судске полиције бити дужни да одмах, без одлагања шаљу доставе, протоколе и друге акте које они састављају у случајевима у којима су надлежни, прокуратору републике«. Члан 54. додаје најпосле: »у случајевима доставе других злочина или деликта осим оних које су непосредно дужни да констатују, органи судске полиције, предаће одмах без одлагања прокуратору републике доставе које су добили«.

Надлежност дакле прокуратора републике за примање извештаја, достава, тужби, протокола и свих аката судске полиције, јасно је и позитивно утврђена: то је допуна и последица његовог права истраживања. Стављајући му у дужност надзор у његовом ресору, закон му је предао у руке све елементе који могу да му помогну у овом надзору. Његов је парке (*parquet*) центар у коме се стичу сва трагања судске полиције. Он управља њима, он их провоцира, он прибира њихове резултате. Пошто их је прикупио, он оцењује ове резултате истраживања. У овој оцени он има право да одлучује слободно о доставама и тужбама које су му предате и да цени корисност и опортуност гоњења, остављајући тужиоцима да се за грађанско потраживање сами обраћају суду.

Кад прокуратор републике нађе да има места гоњењу, он предаје податке истражном судији са захтевима које налази за умесне. Члан 47 прописује: »осим случајева који су поменути у чл. 32. и 46. прокуратор републике извештен било доставом било другим путем, о томе да је учињен у његовом срезу, какав злочин или преступ, или да се какаво лице које је за исти окривљено, налази у његовом срезу, биће дужан да захтева од истражног судије да нареди да се исти извиди, баш и да изађе, ако је потребно на лице места да тамо учини потребно ислеђење. Чланови 53. и 54. додају да је он дужан такође да испита одмах доставе и извештаје које су му предали његови помоћници и да их преда са својим захтевима које налази за умесне истражном судији. Најпосле, члан 64. прописује му исти поступак према тужбама које су упућене, било његовим помоћницима, било њему самом.

Тако дакле, мимо случајева *flagrant délict*, државни тужилац само својим захтевима учествује у судској полицији. Он захтева од истражног да изађе на лице места, да учини извиђај или да исти нареди, да саслуша сведоке, да

изврши вештачење, да нареди апшење окривљених. Он прати корак по корак ислеђење, оцењује сва акта ислеђења, провоцира све мере које могу учинити да сине истина. Његова се акција састоји у овој непрестаној интервенцији, којом он расветљава ислеђење и показује изворе из којих истрага треба да црпи своје индиције и своје доказе.

У неким околностима међу тим, он се придружује активно радњи судије. Тако, кад овај излази на лице места, он је дужан да извести о томе прокуратора републике који га прати и чини захтеве у току извиђаја, према природи дела и карактеру индиција, које могу бити корисне за ислеђење.

Изван ових тесних граница у којима је његова надлежност обухваћена, може ли прокуратор републике да приступи по званичној дужности ислеђењу и да врши радњу судије кад злочин није ни *flagrant*, ни подобан злочину *flagrant*? Треба одговорити негативно. Закон је дао државном тужиоцу изванредно овлашћење да приступа провизорном ислеђењу због хитности само по изузетку и због потребе хитне интервенције, у случајевима *délit flagrant*. Чим деликт није *flagrant* и не постоји више хитност констанције, он може тада само да чини захтеве: чланови 47. и 61. зак. о крив. поступку јасно обележавају правило и изузетак.

Прокуратор републике, као и истражни судија надлежни су: један за гоњење, други за ислеђење свих дела које закони квалификују као злочине или преступе; има изузетка од овога општег правила само односно специјалних дела за чије су гоњење надлежни особени агенти или за чије је суђење надлежна каква специјална јурисдикција¹⁾.

Помоћни су органи прокуратора републике примарне судије, службеници жандармерије, кметови и помоћници кметова и полицијски комесари. Њихове су атрибуције у материји судске полиције различне, као и атрибуције самог прокуратора републике, према томе да ли је деликт *flagrant* или није *flagrant*.

(СВРШИЋЕ СЕ)

Милош М. Станојевић
судија

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине граовске, актом својим Бр. 1946, пита:

»Пресудом суда ово општинског, од 16. јула тек. године Бр. 1121, кажњено је извесно лице за иступно дело из § 339, тач. 1. каз. закона са 10 дана затвора и на плаћање осталих трошкова, а по тужби приватних лица.

Пресуда осуђеном саопштена је 28. јула тек. године и иста одмах постала извршном, пошто противу исте није било

¹⁾ *Faustin Hélie. — Traité d'instruction criminelle, Стр. 88.—96.*

жалбе. На основу ове пресуде, суд је на дан 27. октобра тек. год., тачно у 12 сати у подне, ставио кажњено лице у затвор, који је затвор издржао до 28. октобра до 1 сат по подне, и тога дана (28. октобра тек. год.) силом испред ово општинског служитеља из затвора побегао. Суд овај рефератом својим од 28. октобра тек. год. Бр. 1885, реферишући именовано лице среској власти, послао је на извршење по кривичној части и пресуду Бр. 1121, са свима односним актима. Власт среска примивши пресуду и остала акта, добила је именовано лице и на дан 29-ог октобра тек. год. узела на одговор, које је изјавило: да неће казну затвора да издржи усљед застарелости. Власт среска, актом својим од 29. октобра тек. године Бр. 6658, вратила је пресуду и сва односења се акта суду овом с налогом, да пресуду усљед застарелости над осуђеним не може извршити наводећи, да је пресуда осуђеном саопштена 28. јула тек. год. и да је под 28. октобром застарела, не обзирајући се на то, што је осуђени био стављен на основу поменуте пресуде у затвор 27. октобра тек. год. и 28-ог истог месеца из затвора побегао. Суд ово општински понова актом својим од 1. ов. м. Бр. 1909, вратио је пресуду и сва остала акта среској власти с молбом, да над осуђеним казну затвора изврши, наводећи да пресуда није застарела, пошто је осуђени већ био у затвор стављен под 27. октобром и 28. побегао. Среска власт је понова актом од 2. овог мес. Бр. 6748, вратила пресуду и сва акта, наводећи да остаје при свом акту Бр. 6658, а ако суд налази да му пресуда није застарела да је сам изврши.

Моли се уредништво за обавештење: је ли пресуда суда овог Бр. 1121, према § 396. к. зак. застарела, кад је осуђеном саопштена 28. јула а 27. октобра на основу исте стављен у затвор; и ако није застарела како суд да исту изврши, кад осуђени казну затвора неће код ово општ. суда да издржи, а среска власт је усљед наведеног неће извршити.

Моли се уредништво да по овоме изволи дати што скорије обавештење“.

— На ово питање одговарамо:

По § 396. крив. закона, пресуда по иступним делима застарела за три месеца, рачунајући од дана. „*кад буде пресуда извршительна*“.

Пресуда, пак, постаје извршном у ова два случаја:

а) кад је саопштена окривљеном, па се он у року од три дана (§ 15. и 16. „Полицијске Уредбе“) не жали суду, онда је она постала извршном трећег дана по саопштењу, и ако се од тога дана па за три месеца не изврши, она је застарела и не сме се више извршавати; и

б) Кад се изјави жалба на пресуду, онда извршност њена настаје од онога дана, кога је суд донео решење да пресуду одобрава.

У овом овде случају, од дана извршности пресуде па до дана стављања у притвор осуђеног, није протекло време од три месеца, те тако пресуда на дан 27. октобра није била застарела.

Како је осуђени побегао из затвора 28. октобра, то је застарелост пресуде прекинута, и он може бити поново стављен у затвор за три месеца у напред.

Према овоме, среска власт је могла извршити пресуду.

Кад она то није учинила, ништа не смета суду да то сам изврши, јер је он по закону и надлежан да своје пресуде сам извршује.

Ако осуђени не би хтео драговољно да приступи извршењу казне, суд се може користити правом, које му даје чл. 98. закона о општинама.

Ако ово субјективно мишљење уредништва не би било сагласно са гледиштем тога суда, онда нека он тражи, преко среске власти, да се ово питање званично расправи, пошто, као што је напред речено, има још три месеца на расположењу за извршење пресуде о којој је реч, јер је застарелост њена прекинута бегством осуђеног из руку власти.

II

Г. Рад. М. Бермановић, деловођа општ. суда, пита:

„Потребно ми је обавештење од стране уредништва о овоме:

У § 131. тач. б) одељак II. крив. суд. пост., јасно и прецизно стоји написано поред осталог и ово: *Решење о притвору мора се саопштити и предати лицу које се притвара, у самом часу притварања, или најдаље за 24 часа од када је притворено.*

Међу тим начелник среза парафинског, кад му је ово решење о притвору тражено од стране притвореног лица изјавио је: да се никакво решење не може издати притвореном лицу, јер се то противи Уставу, па сматрајући да он са таквом радњом стоји на законитом земљишту, ни једном притвореном лицу и не предаје решење о притвору по му исто само саопштава.

Ја на против налазим, да је такво решење начелника овога среза кроз погрешно да не рекнем незаконито, јер овај законски пропис и данас постоји у потпуној својој важности и није ни Уставом ни ма којим законским прописом укинута или измењена, и према томе свака изследна власт дужна је и законом позвана, да решење о притвору предаје у препису притвореном лицу.

Стога, а да би се избегла моја заблуда ако је у истини оно што начелник среза вели и тврди, или погрешка начелника среза ако је у истини оно мишљење које ја износим, молим да се да потребно обавештење“.

— На ово питање одговарамо:

Члан 9. Устава, који одређује: у којим случајевима српски грађанин може бити лишен слободе, није у сукобу са § 131. кр. суд. поступка, у колико се односи на случај, који је напред истакнут, јер се у Уставу наређује: да се притвор не може вршити без писменог и разложима поткрепљеног решења власти, које се — решење — у часу притварања, мора саопштити окривљеном лицу, а начин тога саопштавања ближе је одређен помену-

тим § 131. кр. суд. поступка, по коме се, поред саопштења мора и предати.

Предавање решења има свога практичнога значаја за кривца, јер он, имајући у рукама ово, може боље да сазна узроке због којих се лишава слободе, а пружа му се могућност и да се брани у жалби, коју би упутио суду на решење о притвору.

У опште нема разлога бегати од издавања ових решења, јер она подлеже оцени судској и морају бити приступачна како окривљеном тако и његовом браниоцу.

III

Суд општине каменичке актом својим Бр. 1817 пита:

„У § 6. грађ. суд. поступка под г. назначено је, да општински судови могу одобравати изборне судове о деоби задругара до суме у 200 динара. Има случајева, да суду престану задругари без позива, и моле да им суд општински одобри избрани суд, за деобу задружног им имања, ма да је већа вредност од горе речене суме. Да ли онда суд општински, на њихов захтев, може да им одобри избрани суд, и да донесе решење о деоби, и на основу ког законског прописа; и да ли је ова радња правилна и законита?“

Моли се уредништво да горње обавештење одштампа у првом наредном броју „Полицијског Гласника“, ради правилније примене закона и задовољење појединаца“.

На ово питање одговарамо:

§ 6. грађанског судског поступка јасан је у погледу истакнутог питања.

По њему, општински судови могу састављати избране судове само за вредност имања до 200 динара, а више не, јер би другчија радња била незаконита.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Чиновник, који је указом стављен у пензију пре навршетка десет година службе, па је тај указ постао извршним, има право на пензију, и Главна Контрола има му је одредити према годинама службе.

Васа Ђ. молбом од 21. априла 1910. год. обратио се Министру Финансија, и навео, да је указом од 1. јула 1903 год., на основу § 70. закона о чиновницима грађанскога реда, био стављен у пензију, и да је тај указ постао извршним. Даље је навео, да се у своје време обратио Главној Контроли, да му регулише пензију, ну да је од тог тражења био одбивен решењем Главне Контроле од 14. априла 1906 год. № 6187, и упућен, да код надлежне административне власти претходно расправи спорно питање о праву на пензију. С тога је тражио од Министра, да му изда решење о томе: са којих му се разлога оспорава право на пензију, кад је он то право стекао тиме, што је указ о пензионисању његовом постао извршан.

Министар је нашао, да је Министар Финансија под 16. марта 1906 год. Бр

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

4427. молиоцу оспорио право на пензију са разлога, што он према уверењу Министарства Унутрашњих Дела од 6. децембра 1904 год. № 33913., на дан пензионисања, није испунио услове § 71. закона о чиновницима грађанског реда, јер је у то време имао свега девет година, три месеца и шеснаест дана указне службе.

Према овоме, и ово поновно тражење молиочево неумесно је, јер се по § 71. зак. о чиновницима грађ. реда право на пензију стиче само по навршетку десет година службе, што са њим није случај.

С тога га је решењем од 28. априла 1910 год № 7619. одбио од тражења.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да ожалбено решење Министрово не одговара закону са ових разлога:

По § 68. закона о чиновницима грађанског реда, краљ ставља у пензију чиновника на предлог надлежног Министра, а по саслушању Министарског Савета.

Као што се из акта види, жалитељ је указом од 1. јула 1903 год., као писар I. кл. Управе града Београда, на основу § 70. закона о чиновницима грађ. реда, стављен у стање покоја, са пенсијом која му по годинама службе припада. Противу тога указа жалила се Државном Савету Главна Контрола, ну жалба јој је одлуком Државног Савета од 4. новембра 1905 год. Бр. 7965. одбачена као неблаговремено поднесена.

Како је тиме овај указ о пензионисању жалитељевом постао извршан, то Министар није имао ослонаца у закону, што је жалитеља одбио од тражења, да му се призна право на пензију, и Главна Контрола има само жалитељу да одреди количину пензије по годинама службе, а на основу чл. 18. тач. 10 и чл. 95. тач. 11. закона о свом уређењу од 1. маја 1892 г.

Без утицаја је на тражење жалиоца § 71. закона о чиновницима грађанског реда, на који се Министар у ожалбеном решењу позива, кад је жалилац стављен у стање покоја са пенсијом која му по годинама службе припада, а тако исто и позивање на чл. 172. Устава, по коме се никаква пензија, милостиња или награда не може дати из државне касе, ако није основана на закону, кад је указ о пензионисању жалитељевом заснован на § 70. зак. о чиновницима грађ. реда.

Министар Финансија писмом од 30. јула 1910 год. ДРБр. 11.117. известио је Државни Савет, да се са предњим посматрањем не слаже, и да остаје при разлозима у свом решењу, да жалитељ није могао задобити право на пензију, јер за то није имао прописан број година службе по закону о чиновницима грађ. реда, а сем тога сматра да су овим погрешним указом о његовом пензионисању погађене позитивне законске одредбе, и да га искључиво због његове незаконитости не треба ни извршивати.

Државни Савет није усвојио ове разлоге, већ је остао при првом свом посматрању, па је с тога донео одлуку, да се ожалбено решење поништи.

Одлука од 10. августа 1910 год. № 7410.

Јос. К. Ср.

Грујица Милићевић, бивши пожарник и служитељ чиновничке задруге, побегао је из кварта теразијског, где је био пртворен за крађу. Он је стар 35 година, висок, плав, у жућкастом оделу. — Акт кварта теразијског Бр. 12391.

Душан Стокић, из Богатиња, покрао је свога газду па за тим побегао. Од ствари однео му је један пар одела, један пар чизама, један пар ципела и један шешир, све у вредности 150 динара. Он је стар 20 година, средњег раста, лица округлог, без бркова. У оделу је сељачком, ако није обукао украдено. — Акт начелника среза јадранског Бр. 19561.

Радисав Младеновић, кочијаш, одговара код кварта дорхолског за крађу, али се налази у бегству. Он је стар 22 године, родом из Поповића у срезу космајском. — Акт кварта дорхолског Бр. 6171.

Непознати крадљивац, ноћу између 28. и 29. прошлог месеца, украо је са циглане Илије Милушића, у Београду, један машински кајиш у дужини 5 метара а широк око 15 см. и једну вагу жуто обојену. — Акт кварта палилушког Бр. 9516.

Светомир Ратајац, келнер, одговара код кварта савамалског за крађу, али се налази у бегству. Он је стар око 22 године, висок, плав, ћосав. — Акт кварта савамалског Бр. 9800.

Чедомир Тебић, из Маковишта, има да одговара за тешку телесну повреду, али се налази у бегству. Он је стар 30 година, висок, танак, плаве косе, бркова отворено риђих, очију жутих, на десном палцу има посекотину, у оделу је сељачком. — Денеша начелника среза црногорског Бр. 8984.

Марко Стојановић, тежак из Остре, има да издржи 15 дана затвора и два месеца полицијског надзора, али се налази у бегству. Он је стар 50 година, црномањаст, просед, у сељачком оделу. — Акт начелника среза љубићког Бр. 14565.

Непознати крадљивац, украо је Илији Павловићу, студенту, из кафане «Париз» један зимски капут боје црне, дугачак, гладак са фирмом: «Александар Коцев, кројач Београд». — Акт кварта теразијског Бр. 12776.

Непознати крадљивац, украо је 6. овог месеца из кафане «Таково» Чеди Спасићу, шефу станице, један зимски капут, од црног ластика са крагном од истог штофа, и поставом карираном. Испод вешалице налази се фирма радње: «Стојан Павловић и Милутиновић, — Ниш». Акт кварта теразијског Бр. 12459.

Стојко Јовановић, царински стражар при царинарници савској, напустио је службу и са собом однео ове државне ствари: одело које на себи има и државну пушку модела 80.5 са 100 метака. Он је стар 35 година, средњег раста, танких црних бркова, обријан, сувољав. — Акт Управе града Београда Бр. 40602.

Радомир Јовановић, без занимања, 6. овог месеца украо је из гуња Алекси Бабићу, предузимачу, кад је овај седео у «Урошевој» кафани у Београду, један пешкир у коме је било 20 наполеондора и једна меница од 720 динара, датирана под 5. новембра ове године,

са роком од месец дана, са акцептом оштећеног Алексе и његовог брата Миливоја Бабића, без икаквог другог потписа.

Радомир је стар око 24 године, плав, буцмаст, избријан малих бркова, омален и дежмекаст; од одела имао је на себи црно сако одело и зимски капут. — Акт кварта теразијског Бр. 12747.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проваласка стражарно их упуте власти која је потерницу издала, с позивом на означене бројеве акта или денеша.

УХВАЋЕНИ

Ранко Тадић, одбегли притвореник, чију смо потерницу донели у Бр. 41. ухваћен је. — Денеша начелника среза ваљевског Бр. 19539.

Тодосија Вујачанина, слугу, чија је потерница изашла у бр. 42. овога листа, ухватио је начелник среза студеничког, те је, тако, престала потреба за даљим тражењем.

МАНГУП КОБИЛА

Код суда општине рековачке налази се једна мангуп кобила, матора 7 година, длаке доратасте, лисаста, на леђима има четири белеге од убоја. — Акт начелника среза левачког Бр. 13216.

У реону кварта врачарског нађена је једна мангуп кобила длаке доратасте, слепа. — Акт кварта врачарског Бр. 12178.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Г. Марку Трифковићу, народном посланику и бив. министру, нестало је, приликом сеобе, један кожни зелен повчаник са монограмом «Т» у коме је био један златан прстен са једним дијамантским каменом. — Акт кварта теразијског Бр. 12506.

КРАЂА СТОКЕ

Михајлу Благојевићу, из Сипића, украдене су две кобиле, једна алатаста а друга мрко-доратаста, обе маторе око 7 година. — Денеша начелника среза лепеничког Бр. 22273.

Ноћу између 27. и 28. прошлог месеца, непознати крадљивац украо је Животи Ђурићу, из Ђурића, једну кобилу матору 5 година, зелену са жигом «К». — Денеша начелника среза космајског Бр. 12093.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.